

interviu _____

în acest număr _____

Fulvio Attinà

Profesor de Relații Internaționale și Profesor Jean Monnet Ad Personam, Departamentul de Științe Politice și Sociale, Universitatea din Catania

Domnule Profesor Attinà, Politica Europeană de Vecinătate (PEV) constituie o politică ambițioasă și delicată pentru UE. Cum ați comenta progresele recente ale UE și/sau obstacolele întâmpinate în relațiile sale cu partenerii sud-mediteraneeni?

Este greu de spus dacă primirea entuziastă de către Bruxelles a Primăverii Arabe în urmă cu doi ani și remodelarea ulterioară a abordării UE în ceea ce privește relațiile cu oamenii și liderii țărilor sud-mediteraneene au sporit sau au constituit un obstacol în relația de prietenie și cooperare dintre Europa și „noile” țări mediteraneene. Ceea ce se poate afirma cu ușurință este faptul că relațiile dintre UE și partenerii mediteraneeni stagnează complet în prezent. Mă întreb dacă, în acest moment, poate fi dezvoltată o relație diferită, mai bună. Cine e la putere în Tunisia, Libia și în toate țările afectate de Primăvara Arabă? În realitate, nimeni. Cine va fi la putere în viitorul apropiat? Nimeni nu poate ști. Pe scurt, Primăvara este binevenită, dar încă nu a sosit. UE se face vinovată pentru că a fost de partea liderilor detronați în urmă cu mai bine de doi ani, dar nu poate fi învinuită prea mult deoarece nu a acționat în forță în circumstanțele actuale. În prezent, așteptarea rezonabilă este ca factorii decizionali ai UE să determine țările din vecinătatea sudică să respecte practicile de bună guvernare (statul de drept, transparența, responsabilitatea, etc.). Apoi, Europa trebuie să adopte o politică mai realistă decât vechea politică în favoarea liderilor (care se pretindea a fi realistă, dar care s-a dovedit a fi nerealistă) pentru a-și respecta promisiunea de „mai mult pentru mai mult” (principiul „more for more”) ... **pag 2**

- 3 *Dezbateri*
Jurisprudența CEDO: modalități de diseminare și informare
- 4 *Reprezentanța Comisiei Europene a lansat Anul European al Cetățenilor și noua Rețea Europe Direct România*
- 6 *Reuniunea Consiliului European din 7 - 8 februarie 2013*
- 7 *PARLAMENTUL EUROPEAN: Sesiunea plenară din 4 - 7 februarie 2013, Strasbourg*
Bugetul UE în dezbateri

publicații _____

Romanian Journal of European Affairs – Ediția de primăvară 2013

În ediția din martie a RJEA, autorii ne propun teme legate de criza Uniunii Europene și de modul de a se reflecta în sfera publică din România, cel de-al treilea mandat al președintelui Putin în Federația Rusă, cetățenia politică în contextul Tratatului de la Lisabona, aspecte ale ofertei partidelor politice pentru alegerile pentru Parlamentul European în cazul Republicii Cehe și o recenzie de carte privind lobby-ul în Uniunea Europeană ... **pag 4**

... În ceea ce privește tema obiectivelor economice ale Politicii Europene de Vecinătate, scopul pe termen lung evidențiat de majoritatea partenerilor PEV este integrarea deplină în piața internă a UE. În opinia dumneavoastră, care sunt șansele de a realiza cu succes acest obiectiv?

Nimeni nu se îndoiește de responsabilitățile politici ai UE pentru faptul că le-au promis țărilor învecinate integrarea în piața internă, nici pentru neprecizarea clară a perioadei de timp necesară pentru îndeplinirea acestui scop în circumstanțele critice actuale ale economiilor europene. Odată cu integrarea pe deplin a țărilor vecine în piața internă, vasta regiune a Europei va avea parte de prosperitate și pace. Dacă țările vecine sunt copleșite de piața internă sau, dimpotrivă, concurează împotriva ei, Europa va fi o regiune tensionată. De îndată ce se va încheia actuala criză economică, o astfel de integrare trebuie să fie obiectivul prioritar al politicii de vecinătate a UE.

Având în vedere situația umanitară aflată în continuă deteriorare, UE este hotărâtă să sporească asistența umanitară oferită populației afectate din întreaga regiune sud-mediteraneană și refugiaților din țările învecinate. Ținând cont că situația se înrăutățește, ce măsuri trebuie să fie luate în continuare pentru stabilizarea acestei zone?

Cercetătorii, profesioniștii și liderii politici sunt la curent cu noile caracteristici ale securității și stabilității. Ei știu că în procesul de consolidare a stabilității și de asigurare a securității cetățenilor, responsabilii politici trebuie să țină cont atât de riscuri, cât și de amenințări. Mai clar, ei trebuie să gândească din perspectiva apărării țării împotriva amenințărilor ostile din partea actorilor statali și non-statali, precum și (poate într-o măsură mai mare) împotriva riscului unor evenimente precum dezastrele naturale, accidente tehnologice, atacurile informatice. Apoi, trebuie întreprinse demersuri dificile în viitor, precum luarea în serios a negocierii și punerii în aplicare a unor noi tratate de control al armamentului, continuarea cu obstinație a dialogului intercultural și a cooperării economice, mergând mai departe cu măsuri adaptate scopului de a construi zona de liber schimb mediteraneană, îmbunătățirea statutului libertăților civile și al drepturilor politice ale tuturor țărilor mediteraneene, eliminarea tuturor obstacolelor în calea libertății organizațiilor societății civile și, nu în ultimul rând, sporirea protecției mediului prin modernizarea resurselor și tehnologiilor.

„Pentru a fi eficientă în răspunsul la dezastre și situațiile de urgență, atât în Europa, cât și în afara ei, UE trebuie să își reorganizeze instituțiile și administrația.”

FULVIO ATTINA este Profesor de Științe Politice și Relații Internaționale și Profesor Jean Monnet Ad Personam la Catedra de Științe Politice și Sociale, Universitatea din Catania. În această universitate, a ocupat funcția de Director al Departamentului de Studii Politice și Președinte al programelor de Licență, Masterat și Doctorat. Fost președinte al Asociației Italiene de Științe Politice, a fost membru al organelor de conducere ale unor asociații profesionale precum Consorțiul European pentru Cercetări Politice și Asociația de Studii Internaționale.

A fost Profesor asociat și cercetător la universități din Europa, Asia, America Centrală și de Nord. Domeniile sale de interes sunt conflictele internaționale, politica externă, sistemul politic al UE, menținerea păcii și securitatea multilaterală. În prezent, cercetările sale privesc crizele sistemice și politicile UE privind situațiile de urgență, asistența și reconstrucția.

Este autor al lucrării *The Global Political System*, London, Palgrave, 2011 (publicată anterior în Italia, Spania și Rusia) și editor al lucrării *The Politics and Policies of Relief, Aid and Reconstruction*, Palgrave, 2012, și al lucrării *Multilateral Security and ESDP Operations*, Ashgate, 2010.

În lucrările dumneavoastră vorbiți despre așa-numitul concept de „minilateralism” în cadrul operațiunilor UE de menținere a păcii. Puteți să ne oferiți detalii despre acest concept? De ce este relevant pentru relațiile internaționale actuale?

Operațiunile de menținere a păcii sunt mecanisme imperfecte care funcționează perfect pentru diminuarea violenței în lumea contemporană. Acestea au adus multilateralismul în securitatea internațională sub supravegherea legitimă a Organizației Națiunilor Unite. Dar în cursul ultimelor două decenii numărul operațiunilor desfășurate fără implicarea ONU a crescut impresionant. Capacitățile militare și civile ale UE de gestionare a crizelor și reconstrucție post-conflict au fost folosite în scopuri bune, dar au dezvoltat latura unilaterală a operațiunilor de menținere a păcii. *A priori*, minilateralism - adică modelul de club al acțiunii colective aplicat în cazul operațiunilor de menținere a păcii și riscul care rezultă din acesta de servire a interesului participanților care se angajează să respecte principii multilaterale - nu este nici dăunător, nici benefic pentru securitatea multilaterală. Dimpotrivă. În cazul absenței unui acord în Consiliul de Securitate al ONU, minilateralismul depășește impedimentul existent. În plus, puținii actori implicați au interese comune și se pun cu ușurință de acord asupra soluției oricărei probleme legată de o acțiune colectivă. Dar, este foarte necesar să se facă cercetări pentru a putea aprecia consecințele acestei forme de acțiune asupra legitimității operațiunilor de menținere a păcii. Angajamentul asumat de Vest de a găsi soluții pragmatice (adică unilaterale) la problemele dificile de astăzi ale multilateralismului ONU ar putea avea efecte dăunătoare asupra capacității ONU în operațiuni de pace viitoare.

Ați scris recent un articol pentru ReShape Online Paper Series despre cadrul instituțional al UE referitor la situațiile de urgență, riscurile și dezastrele. În ce măsură este acest cadru instituțional eficient în ceea ce privește situațiile de urgență?

Uniunea Europeană reprezintă cel mai mare și cel mai activ grup de țări din lume care furnizează asistență și ajutoare pentru reconstrucție victimelor situațiilor de urgență. În plus, Uniunea Europeană dorește să fie lider în domeniul noilor tehnologii și al organizării avertizării timpurii și răspunsului imediat la dezastrele și situațiile de urgență cauzate de orice risc, pericol și amenințare cunoscute și necunoscute. Pentru a îndeplini acest obiectiv, sunt necesare

multe eforturi pe lângă mobilizarea de resurse financiare, materiale și umane. Trebuie să se facă schimbări importante în organizarea și executarea politicilor. Pe scurt, diviziunea tradițională a politicilor și, în consecință, a resurselor administrației și managementului este inutilă și ineficientă. De exemplu, cutremurul din Haiti a fost și încă reprezintă un caz în care problemele privind securitatea, sănătatea, criminalitatea, educația, finanțele, și așa mai departe, trebuie să fie abordate simultan, spre deosebire de cazul acțiunilor pentru agențiile tehnice și umanitare. Din acest motiv, experți în diverse domenii trebuie să fie pregătiți să planifice și să realizeze programe împreună. Cu alte cuvinte, diviziunea tradițională a administrațiilor care se ocupă de urgențe nu se potrivește cu problemele societății contemporane. Cum

afectează acest lucru Uniunea Europeană? Pe scurt, pentru a face față provocării și pentru a fi eficientă în răspunsul la dezastre și situațiile de urgență, atât în Europa, cât și în afara ei, UE trebuie să își reorganizeze instituțiile și administrația. Acest proces de reorganizare a fost inițiat. Se construiesc punți între departamente și agenții anterior independente, care se ocupă de astfel de probleme. Îmi place să spun că fuzionarea politicilor reprezintă strategia actuală a UE pentru a face față provocărilor situațiilor de urgență. Este important să fie luate deciziile instituționale potrivite în acest moment, pentru a putea fi mai eficienți în viitorul apropiat.

Interviu realizat de **Oana Mocanu**

eveniment

Dezbateri

Jurisprudența CEDO: modalități de diseminare și informare

Institutul European din România (IER) a lansat în data de 8 februarie 2013, la sediul său, cel de-al treilea volum din **Culegerea de Jurisprudență CEDO - cauze recente împotriva României**, care cuprinde o selecție de 34 de hotărâri relevante pronunțate în perioada ianuarie 2011 - iunie 2012. Cu această ocazie a avut loc dezbateri **Jurisprudența CEDO: modalități de diseminare și informare**, moderată de doamna **Laura Mihăilescu**, Șef serviciu Coordonare Traduceri.

Evenimentul s-a bucurat de prezența doamnei **Irina Cambrea**, Co-agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Ministerul Afacerilor Externe, a domnului **Flavian Popa**, Șef serviciu, Direcția Afaceri Europene, Relații Internaționale și Programe, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), a domnului **Mihai Șandru**, prof. univ. dr., coordonator al Centrului de Studii de Drept European, Academia Română, precum și a domnului **Costin Fălcută**, revizor jurist, IER, coordonator al volumului al III-lea din *culegerea de jurisprudență*.

În cadrul dezbaterii, doamna **Irina Cambrea** a remarcat creșterea numărului deciziilor de constatare a încălcării drepturilor prevăzute în Convenție și a enumerat modalitățile prin care se transmit informațiile legate de CEDO - informarea, diseminarea și sensibilizarea. Totodată, domnia sa a afirmat că scopul principal al activității de informare constă în prevenirea încălcării drepturilor prevăzute în Convenție și diminuarea numărului de plângeri vădit inadmisibile care încarcă rolul Curții și determină o durată mai mare de soluționare a plângerilor admisibile. În final, a menționat care sunt entitățile implicate în activitatea de diseminare a informației: IER, Agentul guvernamental pentru CEDO, instituții de formare profesională, societatea civilă prin ONG-uri specializate în drepturile omului, precum și mass-media.

Domnul **Flavian Popa** a precizat că protocolul de colaborare încheiat în aprilie 2011 între CSM, Agentul guvernamental pentru CEDO și IER și-a atins obiectivul și anume o bună colaborare interinstituțională pentru o cât mai bună traducere și revizie în limba română a jurisprudenței CEDO. Dl Popa a vorbit despre cele trei direcții urmărite de CSM în viitor: dezvoltarea bazei de date existente, diseminarea jurisprudenței CEDO și elaborarea unor culegeri și sinteze care să clarifice mesajul transmis de către Curte. Pentru a spori accesibilitatea, începând cu anul 2012, hotărârile au fost publicate pe site cu un rezumat. Domnul Popa a menționat și faptul că CSM intenționează crearea unui motor de căutare pe pagina sa web, pentru a facilita consultarea hotărârilor deja publicate.

Domnul **Mihai Șandru** a semnalat că încrederea în traduceri publicate reprezintă o problemă, întrucât nu putem ști cu exactitate dacă ne aflăm în fața unui document final sau nu. Acesta a criticat faptul că sunt publicate doar hotărârile importante și că timpul scurs între momentul pronunțării hotărârii definitive și publicarea acesteia în Monitorul Oficial este destul de lung. O posibilă soluție identificată de dl Șandru ar fi crearea unei direcții unice de traduceri.

În replică, domnul **Costin Fălcută** a atras atenția asupra faptului că insuficiența personalului și constrângerile financiare sunt principalele motive pentru care hotărârile CEDO nu pot fi traduse imediat cum apar pe site-ul Curții.

Intervențiile invitaților speciali au fost urmate de comentarii și dezbateri în rândul participanților, care au vizat clarificarea unor aspecte abordate în cadrul prezentărilor. În încheierea dezbaterii, doamna **Laura Mihăilescu**, în calitate de moderator, a mulțumit tuturor invitaților pentru participare și a formulat concluzia că, din 2009 până în prezent, activitățile de diseminare și informare prin traduceri (cauze și fișe tematice), publicații și cursuri de formare au înregistrat o evoluție continuă.

Flaminia Cimpoa, stagiar

Reprezentanța Comisiei Europene a lansat Anul European al Cetățenilor și noua Rețea Europe Direct România

Declararea anului 2013 drept *Anul European al Cetățenilor* de către instituțiile UE se datorează împlinirii a 20 de ani de *cetățenie europeană* prin intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht. Reprezentanța Comisiei Europene în România, împreună cu Biroul de Informare al Parlamentului European au organizat la București evenimentul de lansare a Anului European al Cetățenilor și a Rețelei Europe Direct România, generația 2013-2017. Noua Rețea este formată din 31 de Centre din întreaga țară, selectate în urma licitației lansate de către Reprezentanța Comisiei Europene din luna iunie 2012.

Evenimentul s-a desfășurat pe parcursul a trei zile la Hotel Intercontinental, București. Acesta a debutat cu o recepție oficială, ale cărei gazde au fost domnul Niculae Idu, șeful Reprezentanței Comisiei Europene în România, doamna Mădălina Mihalache, șeful Biroului de Informare al Parlamentului European în România și Excelența Sa, domnul Oliver Grogan, Ambasadorul Republicii Irlanda în România.

În cea de-a doua zi dedicată dezbaterilor, conferința *Cetățenie și dialog în Europa* a fost onorată de prezența domnului Dacian Cioloș, comisar european pentru agricultură și dezvoltare rurală, a doamnei Renate Weber, membru al Parlamentului European (Grupul Alianței Liberalilor și Democraților pentru Europa), a domnului Iuliu Winkler, membru al Parlamentului European (Grupul Partidului Popular European), precum și a doamnei Luminița Odobescu, consilier de stat în cadrul Cabinetului Primului ministru al Guvernului României. Cea

de-a doua sesiune, cu tema *Despre cetățenie și comunicare în context european*, a fost susținută de lideri de opinie precum membri ai Parlamentului European, reprezentanți ai mediului academic, ONG, mass-media, personalități din lumea cinematografului românesc. În continuare, în cadrul atelierelor de lucru dedicate comunicării, cetățeniei europene și activităților Parlamentului European, au fost abordate teme de interes major precum: *Abordarea subiectelor europene, Promovarea cetățeniei europene, Ce face Parlamentul European pentru cetățeni?*

În data de 13 februarie, au avut loc sesiuni de lucru dedicate Rețelei Europe Direct, Centrelor de Documentare Europeană și presei locale.

Evenimentul a fost continuat cu programul de formare a Rețelei Europe Direct România, la Predeal, în perioada 14-17 februarie, unde au fost invitați să participe coordonatorii Centrelor de informare Europe Direct din România, alături de coordonatorul național al Rețelei Europe Direct România, doamna Ioana Marchiș. Trainingul s-a axat pe dezvoltarea abilităților de lucru cu mass-media și pe cunoașterea tehnicilor de comunicare non-formală prin metoda teatrului de improvizație.

Diana Filip, coordonator
Centru de informare EUROPE DIRECT București

publicații

Romanian Journal of European Affairs – Ediția de primăvară 2013

În ediția din martie a RJEA, autorii ne propun teme legate de criza Uniunii Europene și de modul de a se reflecta în sfera publică din România, cel de-al treilea mandat al președintelui Putin în Federația Rusă, cetățenia politică în contextul Tratatului de la Lisabona, aspecte ale ofertei partidelor politice pentru alegerile pentru Parlamentul European în cazul Republicii Cehe și o recenzie de carte privind lobby-ul în Uniunea Europeană.

Alina Bârgăoanu, Profesor doctor la Facultatea de Comunicare și Relații Publice, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, și **Flavia Durach**, doctorand la Școala Doctorală în Științele Comunicării la aceeași facultate, discută în articolul lor implicațiile crizei percepută ca fiind o criză politică, instituțională, economică și de încredere a Uniunii Europene. În opinia autoarelor, sfera publică a UE este relevantă pentru dezbateră curentă cu privire la criză din moment ce

reprezintă cadrul în care este creată solidaritatea între cetățenii UE și statele UE. Autoarele au elaborat un proiect de cercetare focalizat pe sfera publică din România în contextul crizei. Proiectul de cercetare se desfășoară în jurul unui eveniment crucial în procesul de rezolvare a crizei: semnarea Tratatului de Stabilitate, Coordonare și Governare în Uniunea Economică și Monetară de către 25 de state membre UE la începutul lui martie 2012. Rezultatele indică o scădere semnificativă a încrederii publicului în UE, dar autoarele estimează că trendul descendent ar putea fi inversat, dacă ar apărea o viziune clară însoțită de o conducere energică.

Cercetător afiliat Forumului Geopolitic European și Institutului Leton pentru Afaceri Internaționale, **Paul Pryce** încearcă să arate în articolul lui că eforturile în direcția eurasianismului (având în vedere faptul că președintele Putin și-a exprimat susținerea pentru întemeierea unei Uniuni Euroasiatice până în 2015), ar putea reflecta o schimbare în politica de identitate a Rusiei către neo-eurasianism. Potențiala vulnerabilitate a neo-eurasianismului ca identitate-cadru pentru întreaga societate rusă este subliniată, autorul indicând că o mai mare concentrare a autorității politice la centru (Moscova) va exacerba problemele din regiunile de la periferie.

Dr. **Oana - Măriuca Petrescu**, în prezent cercetător înscris la programul postdoctoral în cadrul Echipei de Integrare Europeană - Facultatea de Drept, Universitatea Deusto, Bilbao, Spania, examinează în articolul său cetățenia

politică în contextul Tratatului de la Lisabona. Noțiunea de Cetățenie, introdusă în Tratatul de la Maastricht și modificată de Tratatul de la Amsterdam, poate fi asociată cu cetățenia politică sau democratică, bazată pe un set de drepturi politice comune, cu scopul principal de a-i face pe cetățeni „co-autori” ai legislației în cadrul procesului decizional european. În acest context, s-a făcut un pas important prin adoptarea și intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, drept cadru general al puterii legislative, și prin Regulamentul (UE) nr. 211/2011 privind inițiativa cetățenească, adoptat de Parlamentul European și de Consiliu, care definește normele și procedura care reglementează acest nou instrument, lansat oficial la 1 aprilie 2012. Acest nou instrument legal va consolida fundamentele democratice ale Uniunii Europene reglementând posibilitatea ca cetățenii să invite Comisia Europeană să înainteze orice propunere corespunzătoare privind problemele pentru care aceștia consideră că este nevoie de un act legislativ al Uniunii Europene în scopul aplicării Tratatului - art. 11 (4) din TFEU - sau să fie implicați mai activ în viața politică a UE.

Contribuția lui **Jan Kovar** (doctorand în cadrul Departamentului de Relații Internaționale și Studii Europene, Universitatea Metropolitană Praga, Republica Cehă) ridică problema europenizării alegerilor pentru Parlamentul European. Din moment ce, la aceste alegeri, se presupune că dezbaterile are loc în jurul unor chestiuni politice naționale, analiza se concentrează pe un aspect al ofertei partidelor politice pentru aceste alegeri și anume programele lor electorale. În acest scop, este efectuată o analiză a conținutului, într-un cadru comparativ, a documentelor programatice ale unor partide politice cehe. În același timp, autorul încearcă să stabilească în ce măsură aceste programe oferă soluții la nivel european. Rezultatele arată că partidele se concentrează pe problemele UE în platforma lor politică europeană și manifestă un anumit grad de europenizare al acestei părți a ofertei lor pentru alegerile pentru PE. Din această perspectivă, aceste rezultate pot fi considerate o lumină la capătul tunelului (de ordin secundar) dat fiind faptul că cel puțin partea programatică a ofertei partidelor este legată de integrarea europeană.

Alexandra Pop, având un Master în Studii Europene, Universitatea Leiden, Olanda și, în prezent, stagiar la Parlamentul European, în Bruxelles, a prezentat punctele cheie ale cărții *Lobbying the European Union: Institutions, Actors and Issues*, editată de David Coen și Jeremy Richardson. Reunind articole cu privire la politica grupurilor de interese la nivelul UE, având ca element central principalele elemente ale lobby-ului european - relațiile existente între instituțiile europene și grupurile de interese speciale - cartea pune în discuție principalele diferențe între activitățile de lobby ale ONG-urilor și ale companiilor, strategiile specifice de lobby adoptate în principalele sectoare de politici ale UE sau normele care reglementează activitatea de lobby. Volumul surprinde principalele schimbări care au avut loc pe scena lobby-ului european în ultimele două decenii în care cele mai multe dintre instituțiile UE au dezvoltat noi puncte de acces pentru cei activi în domeniul lobby-ului, în timp ce grupurile de interese au devenit mai specializate.

Articolele integrale vor fi disponibile la www.ier.ro/rjea. Pentru un exemplar tipărit, vă rugăm să contactați sales-rjea@ier.ro.

Oana Mocanu

Reuniunea Consiliului European din 7 – 8 februarie 2013

Sursa: <http://www.flickr.com/photos/europeancouncil>

În zilele de 7 și 8 februarie, Consiliul European s-a întrunit la Bruxelles în primul summit al anului 2013 pentru a-și focaliza atenția pe mai multe aspecte economice, inclusiv cadrul financiar multianual, relațiile externe și comerțul. UE a reiterat hotărârea sa de a promova comerțul liber, echitabil și deschis și de a combate toate formele de protecționism¹, subliniind angajamentul său ferm pentru un sistem bazat pe reguli multilaterale. O prioritate-cheie o reprezintă pregătirile în vederea deschiderii de noi oportunități de piață pentru comerțul european prin negocierea de noi acorduri de liber schimb cu țările importante, în special cu Japonia, Canada și Statele Unite ale Americii.

În ceea ce privește agenda de creștere economică a UE, Consiliul European a accentuat contribuția pe care comerțul și investițiile o pot aduce pentru creșterea economică și a locurilor de muncă în Europa, având în vedere că abilitatea sa de a obține cât mai mult din comerț depinde de capacitatea de a dezvolta un cadru adecvat de politică internă în vederea sprijinirii competitivității. O agendă ambițioasă a comerțului poate duce la o creștere globală de 2% pe termen mediu și la crearea a două milioane de locuri de muncă².

Consiliul European s-a dedicat, de asemenea, unor aspecte referitoare la cele două dimensiuni ale politicii externe și de securitate ale Uniunii Europene: vecinătatea sudică și Mali. Dezbaterile au venit după doi ani de la începutul primăverii arabe, subliniind atât angajamentul UE cu țările sud-mediteraneene, în această perioadă de tranziție democratică, având în vedere că situația din multe țări rămâne volatilă, cât și sprijinirea păcii, a democrației, a prosperității și a statului de drept.

Principalul obiectiv pentru liderii UE a fost acordul asupra cadrului financiar multianual (CFM) al Uniunii Europene pentru perioada 2014 - 2020. Noutățile aduse au fost, de asemenea, evidențiate: bugetul de cercetare propus de Comisia Europeană în noiembrie 2011 a revenit la 69,24 miliarde euro, o creștere de peste 37% față de CFM 2007 - 2013 pentru cheltuielile viitoare cum ar fi cercetarea,

inovarea și educația, cu scopul de a promova creșterea economică și crearea de locuri de muncă și un nou instrument pentru acoperirea legăturilor lipsă din energia Europei, infrastructura de transport și cea digitală (Facilitatea „Conectarea Europei”). Consiliul European a confirmat angajamentul de a reduce discrepanțele dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni ale UE. În acest sens, statele membre mai sărace urmează să primească o cotă mai mare din pachetul financiar al politicii de coeziune, față de cea acordată din actualul CFM. Urmează să fie lansate negocierile cu Parlamentul European, astfel încât să poată fi adoptate cele cca 75 de acte legislative vizate de pachetul CFM.

Sursa: <http://www.flickr.com/photos/europeancouncil>

Herman Van Rompuy a descris bugetul ca fiind „echilibrat și orientat spre creștere pentru Europa pentru restul deceniului”³. Concluziile summitului arată atât nevoia de restrângere, cât și faptul că bugetul trebuie să acționeze ca un catalizator pentru creștere.

Pentru mai multe detalii puteți consulta: <http://www.european-council.europa.eu>

Livia Mirescu, stagiar

¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/RO/ec/135325.pdf

² idem

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/135339.pdf

PARLAMENTUL EUROPEAN: Sesiunea plenară din 4 – 7 februarie 2013, Strasbourg

Bugetul UE în dezbateri

Sursa: http://www.flickr.com/photos/european_parliament

Declarațiile Consiliului și ale Comisiei pe tema pregătirilor în vederea reuniunii Consiliului European din 7- 8 februarie 2013 au constituit punctul de plecare al dezbaterilor, urmate de rapoarte, cum ar fi cel referitor la *responsabilitatea socială a întreprinderilor* - pentru un comportament responsabil și transparent al întreprinderilor și o creștere economică durabilă - au atras atenția asupra unor aspecte de actualitate în care PE dorește să-și exprime punctul de vedere instituțional.

Sub semnul iminentei votări a bugetului UE și a orientărilor pentru 2014, François Hollande, Președintele Republicii Franceze a făcut o declarație de politică europeană (5 februarie), considerată o inovație în practica PE de către Martin Schulz, Președintele PE. În discursul său critic, François Hollande a atras atenția că UE nu este doar o sumă de națiuni, o piață unică, o monedă unică, și că dedică prea mult timp reflecției, că reacționează cu întârziere, că amenințările crizei sunt dublate de declarațiile statelor membre, din care rezultă că *interesele naționale* încep să fie așezate înaintea *interesului european comun*. Președintele francez a cerut reforma sistemului monetar internațional și obiective pentru adâncirea pieței unice, politici comune, proiecte inovatoare pentru energii regenerabile. În continuare, a insistat asupra solidarității și a viitorului comun, a integrării, a politicilor comune (de coeziune, agricolă) pentru creștere, ca baze pentru abordarea cadrului financiar european: *să facem economii, dar să nu slăbim economiile*. Poziția Franței este în acord cu aspirațiile PE. A urmat intervenția Președintelui Comisiei, José Manuel Barroso, care l-a felicitat pentru discurs și și-a exprimat susținerea pentru consolidarea integrării în UE, pentru solidaritate, voință politică tradițională a Franței, pentru reforme. Au urmat dezbateri ale reprezentanților grupurilor politice parlamentare. Socialiștii l-au apreciat fără rezerve, dar opoziții și-au exprimat îndoeli cu privire la „povestea europeană”, la viitorul imaginat de socialiști pentru Europa, subliniind că austeritatea, lipsa de protecție determină popoarele europene să se îndepărteze de ideea de uniune.

În așteptarea Consiliului European din 7- 8 februarie, *bugetul UE* a fost și în această sesiune a PE una dintre temele extrem de importate. Finanțele și creșterea economică au fost abordate în rapoarte ale comisiilor de specialitate: *Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și un mecanism de reacție rapidă împotriva fraudelor în materie de TVA; Banca Europeană de Investiții - Raportul anual pe 2011; Îmbunătățirea accesului la finanțare al IMM-urilor; Relansarea industriei europene în contextul dificultăților actuale, Orientări pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre*. Dezbaterile comune *Semestrul european pentru coordonarea politicilor economice: analiza anuală a creșterii 2013* s-a referit și la *Governanța pieței unice*.

Comisarul european pentru afaceri maritime și pescuit, Maria Damanakis, a prezentat propunerea Comisiei, o abordare flexibilă și mai realistă, care să ducă la creșterea cu 23% a locurilor de muncă până în 2020 în acest domeniu. Dezbătând *reforma pescuitului în UE*, membrii PE au atras atenția asupra nevoii de dezvoltare a comunităților de coastă, asupra politicii de protecție a mediului, a problemei pescuitului excesiv și a aruncărilor înapoi în mare. Deși politica europeană de pescuit are acum 40 de ani, 70% din peștele consumat în UE este importat, deci politica trebuie reformată pentru a asigura viabilitatea comunităților de coastă. Deputații au insistat asupra faptului că fără protecția fondului de pescuit și reciprocitatea cotelor de pescuit, pescuitul va scădea cu 60% în perioada următoare și că reforma trebuie să asigure locuri de muncă și un buget pentru echipamentele de pescuit selectiv.

PE a dezbătut și votat un proiect de directivă care stabilește că statele membre pot să decidă, în termen de 60 de zile, în ceea ce privește *politica de prețuri și de rambursare în domeniul medicamentelor generice*. În acest mod, medicamentele mai ieftine vor deveni mai repede accesibile pentru pacienți.

În ceea ce privește politica externă, în actuala sesiune plenară Vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate a avut o intervenție cu privire la cea de-a 22-a sesiune a Consiliului ONU pentru drepturile omului, iar Președintele Republicii Tunisienne, Moncef Marzouki a fost invitat să țină o cuvântare în ședință solemnă (6 februarie).

Pentru informații suplimentare, consultați <http://www.europarl.europa.eu/portal/ro>

Paul De Grauwe, **Economics of Monetary Union**,
8th edition, Oxford University Press, 2009, 290 p.; ISBN 978-0-19-956323-4
- carte disponibilă în cadrul Centrului de Documentare IER -

Paul De Grauwe, profesor de Economie Internațională la Universitatea din Leuven, Belgia ne propune un manual care aduce în atenție beneficiile și costurile unei uniuni monetare în general și, totodată, principalele trăsături ale celei mai importante uniuni monetare din lume, zona euro. Cartea constituie un cadru analitic de politici, oferind studenților o bază solidă pentru cercetarea unei uniuni monetare. Textul este actualizat o dată la doi ani. Cercetările lui De Grauwe sunt legate de teme din domenii precum: relații monetare internaționale, integrare monetară, teorie și analiză empirică a piețelor de schimb străine și macroeconomia piețelor deschise. Paul De Grauwe structurează volumul **Economics of Monetary Union** în două părți: prima se intitulază „Costurile și Beneficiile unei Uniuni Monetare” (5 capitole) și cea de-a doua „Uniunea Monetară” (6 capitole).

În prima parte a cărții, autorul își propune să analizeze care sunt costurile și beneficiile existenței unei monede unice a Uniunii. De asemenea, autorul aduce în discuție contextul crizei financiare din 2007 și efectele potențiale ale acesteia asupra unei uniuni monetare. În cea de-a doua parte a cărții, autorul analizează modul în care Banca Centrală Europeană a fost proiectată să conducă o politică monetară unică și, totodată, deficiențele acestui proiect. Problemele independenței și răspunderii politice ale Băncii Centrale Europene sunt îndelung discutate în această a doua parte.

Primul capitol, „Costurile unei monede comune”, aduce în prim plan diferențele existente între țări, autorul observând că țările folosesc politici monetare naționale, inclusiv în domeniul cursului de schimb, pentru a corecta aceste diferențe. Capitolul demonstrează că, în majoritatea cazurilor, există o alternativă la folosirea politicilor monetare naționale ca instrument. Drept exemplu, autorul ne oferă imaginea unei țări care se confruntă cu pierderea competitivității interne și care, pentru a o recâștiga, apelează la reducerea salariilor și/sau creșterea prețurilor, alternative ce sunt de multe ori dureroase pentru populație. Astfel, De Grauwe consideră că o țară practic nu câștigă din renunțarea la moneda proprie și din alăturarea la o uniune monetară. Autorul nu aduce în discuție în acest capitol și beneficiile monedei comune, minimalizând într-o anumită măsură potențialul acestora.

Autorul analizează motivele pentru care țările ar putea considera aderarea la o uniune monetară ca fiind costisitoare. Teoriei zonelor monetare optime i se aduc mai multe critici, ce sunt dezvoltate în capitolul „Teoria zonelor monetare optime: critică”. În primul rând, autorul se întreabă dacă diferențele dintre țări sunt destul de importante încât să producă distorsiuni. În al doilea rând, dacă e posibil ca utilizarea politicilor monetare naționale, inclusiv rata de schimb, să nu fie foarte eficientă în corectarea diferențelor dintre națiuni.

În următorul capitol, „Beneficiile unei monede comune”, autorul identifică principalele beneficii ale unei monede comune. În primul rând, o monedă comună în Europa scade costurile de tranzacție, ducând la identificarea unor beneficii directe și indirecte care stimulează integrarea economică în Europa. Principalul avantaj al eliminării ratelor de schimb în interiorul Uniunii este acela că elimină riscul mișcărilor extreme ale acestora. În ultimul rând, transparența mai mare a prețului asigurată de utilizarea unei monede unice este în măsură să crească competiția, favorizând consumatorii.

În continuare autorul compară costurile cu beneficiile într-o manieră sintetică, evaluându-se argumentele țărilor UE pentru lansarea UEM și riscurile pe care acestea și le-au asumat. Această analiză cost - beneficiu se aplică și altor părți ale lumii: America Latină, Asia de Est și Africa de Vest, unde ideea de a forma sau nu o uniune monetară este în continuare intens dezbătută.

În ultimul capitol al primei părți, „Uniunea monetară și politică”, se analizează în detaliu legătura dintre cele două tipuri de uniune. Există două școli de gândire. Conform primei școli, o uniune monetară nu poate rezista pe termen lung fără o uniune politică puternică a statelor membre, argumentul fiind faptul că uniunile monetare care nu au fost încorporate într-o uniune politică nu au supraviețuit. Conform celei de-a doua școli, gradul de unificare politică prezent atins de UE este suficient pentru a garanta supraviețuirea pe termen lung a uniunii monetare. Dezbaterea între aceste două viziuni devine dificilă deoarece, deși o uniune monetară poate fi ușor definită, conceptul de uniune politică este mult mai greu de definit.

Partea a doua a lucrării începe cu prezentarea aranjamentelor monetare dintre națiuni care sunt departe de o uniune monetară, dar care respectă anumite reguli și care constrâng politicile monetare ale statelor participante. De Grauwe ilustrează aceste aranjamente monetare referindu-se la două exemple de așa-zise uniuni monetare „incomplete”: sistemul de la Bretton Woods și Sistemul Monetar European.

În capitolul „Fragilitatea Uniunilor Monetare incomplete”, autorul își îndreaptă atenția asupra trăsăturilor dominante ale acestor regimuri monetare, și anume riscul de a fi confruntate cu o criză speculativă ce poate duce la prăbușirea acestora. Ceea ce învățăm din acest capitol este că ratele de schimb fixe în Europa pot să funcționeze ca un dispozitiv tranzitoriu spre o uniune monetară deplină, însă, că sistemul ratelor de schimb fixe este prea fragil pentru a funcționa ca un regim monetar permanent.

Strategia Tratatului de la Maastricht pentru trecerea la o uniune monetară în Europa s-a bazat pe două principii: în primul rând, trecerea a fost proiectată ca fiind graduală, extinzându-se pe o perioadă de mai mulți ani și în al doilea rând, intrarea în Uniunea Monetară era condiționată de satisfacerea criteriilor de convergență. În capitolul „Tranziția către o Uniune Monetară”, autorul analizează în detaliu strategia de la Maastricht, subliniind și faptul că toate crizele financiare care au lovit multe dintre noile state membre ale UE au avut ca efect exprimarea dorinței acestora de a se alătura zonei euro cât mai repede posibil.

Capitolul 8, intitulat „Banca Centrală Europeană” prezintă această instituție (BCE), ca fiind partea centrală a Uniunii Monetare Europene. Aceasta este instituția care a preluat conducerea competențelor monetare de la băncile naționale atunci când zona euro a fost creată în 1999. În acest capitol, autorul analizează natura instituției și totodată adresează o critică modului în care a fost proiectată BCE, căci erorile din proiectarea BCE au devenit vizibile odată cu criza financiară.

Capitolul „Politica monetară în zona euro” aduce în lumină problema dirijării politicilor monetare în zona euro. În primul rând, se identifică chestiunea majoră cu care se confruntă BCE, și anume dirijarea politicilor monetare într-o uniune unde apar șocuri asimetrice. Apoi, autorul își îndreaptă atenția asupra formulării unor obiective intermediare și finale ale politicii monetare. Autorul discută despre obiective în relație cu strategia politicii monetare a BCE, iar în final despre instrumentele de care dispune BCE pentru a-și atinge obiectivele.

Teoria zonelor monetare optime, discutată în primele două capitole ale cărții, oferă perspective interesante în legătură cu dirijarea politicilor fiscale naționale într-o uniune monetară. În capitolul „Politicile fiscale în uniunile monetare”, autorul își propune să dezvolte aceste idei și, totodată, să răspundă la următoarele întrebări: Care este rolul politicii fiscale într-o uniune monetară? Cât de independente pot fi politicile fiscale naționale? O uniune monetară crește sau scade disciplina fiscală? Există - și dacă răspunsul este afirmativ - , care sunt regulile ce ar trebui folosite pentru a restricționa politicile fiscale naționale?

Existența *euro* are implicații importante pentru piețele financiare din Europa și pentru relațiile monetare internaționale din întreaga lume. În ultimul capitol, autorul analizează factorii care pot influența evoluția euro ca monedă internațională. Unul dintre aceștia este reprezentat de dimensiunea economică a zonei euro, altul de existența stabilității macroeconomice și monetare. Acestea sunt condițiile necesare pentru ca o monedă să poată fi utilizată cu succes la scară largă. O altă condiție ar fi rafinamentul piețelor financiare care susțin moneda. Evoluțiile ulterioare ale crizei financiare adaugă, însă, un anumit grad de incertitudine în legătură cu viitorul euro ca monedă internațională. Acesta va depinde foarte mult de modul în care autoritățile zonei euro vor reuși să găsească soluții pentru a stopa criza.

Cristina Dobrinoiu, stagiar

Redactor-șef: Oana Mocanu
Redactori: Mariana Bara, Mihai Sebe
Grafică & DTP: Monica Dumitrescu
Versiunea în limba engleză: Raluca Brad, Ionela Haralambie, Mihaela Papa

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona accesând următorul link: www.ier.ro.

Institutul European din România
Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
Tel: (+4021) 314 26 96/ 133 / Fax: (+4021) 314 26 66
Contact: newsletter@ier.ro
Web: www.ier.ro